Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U004665

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-08-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цукан Сергій Валерійович

2. Serhii Tsukan

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-2306-5704

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 20741 Право

Дата захисту: 19-08-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АГРОФІРМА «ДОВІРА 2008

Код за ЄДРПОУ: 35742251

Місцезнаходження: вул. Київська, с. Коровинці, Недригайлівський р-н., 42140, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15560

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.17, 10.21, 10.23, 10.07, 10.07.62

Тема дисертації:

1. Принципи державного регулювання обороту віртуальних активів: теоретико-правовий аспект

2. Principles of state regulation of virtual asset circulation: theoretical and legal aspects

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячене формуванню загальнотеоретичної комплексної характеристики принципів державного регулювання обороту віртуальних активів та розкриття їх сутності, на основі аналізу чинного законодавства України, теоретико-правових досліджень та міжнародного досвіду. У першому розділі роботи викладено теоретичні та нормативно-правові засади дослідження державного регулювання обороту віртуальних активів, проведений теоретико-правовий аналіз поняття, правової природи та класифікації віртуальних активів, а також досліджено сутність та значення державного регулювання обороту віртуальних активів. Проведений аналіз міжнародної практики та норм вітчизняного законодавства засвідчив відсутність уніфікованого підходу до визначення змісту поняття «віртуальний актив». Подібна неоднозначність простежується і у науковій доктрині. Запропоновано авторське визначення цього поняття наступного змісту: «віртуальний актив - це різновид цифрової речі, що не є цифровим контентом, існує у формі електронного запису в цифровій обліковій системі, облік, контроль і передання якого забезпечуються криптографічними засобами та/або технологією розподіленого реєстру, має самостійну майнову цінність

та/або посвідчує майнове право і може бути самостійним об'єктом цивільного обороту». Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що віртуальний актив за своєю правовою природою – це актив, який існує в цифровому форматі. В той же час, закріплення у Цивільному кодексі України положення про те, що віртуальний актив є цифровою річчю відкриває наступний етап до розуміння сутності та правової природи феномену віртуальних активів. У другому розділі дисертації викладено змістовно-сутнісну характеристику принципів державного регулювання обороту віртуальних активів, зокрема досліджено поняття, правову природу та типологізацію принципів державного регулювання обороту віртуальних активів. Аргументовано, що необхідною умовою системного розвитку та послідовного здійснення державного регулювання обороту віртуальних активів є побудова чіткого уявлення про принципи, покладені в його основу. Автором сформульовано та наведено авторське визначення принципів державного регулювання обороту віртуальних активів як системи базових нормативних засад формування державної регуляторної політики у сфері віртуальних активів, що визначають межі та характер державного регуляторного впливу на відносини, пов'язані з емісією, оборотом і зберіганням віртуальних активів, з урахуванням децентралізованої технологічної інфраструктури їх функціонування та транскордонного характеру обороту. У роботі детально проаналізовано типологізацію принципів державного регулювання обороту віртуальних активів. Окремо виділено та проаналізовано групу принципів, що закріплені у статті 14 Закону України «Про віртуальні активи», які спрямовані на впорядкування державного регулювання обороту віртуальних активів в Україні. У третьому розділі дисертації досліджено міжнародно-правові та зарубіжні принципи регулювання обороту віртуальних активів, зокрема загальні засади міжнародного співробітництва та зарубіжний досвід регулювання у сфері обороту віртуальних активів, зарубіжні підходи до визначення принципів регулювання обороту віртуальних активів. Визначено, що світове співтовариство визнає значення проблем, пов'язаних із віртуальними активами та працює над формуванням і впровадженням нормативно-правових механізмів їх регулювання. Це здійснюється з метою забезпечення прозорості, безпеки та стабільності у відносинах, що виникають у сфері обороту віртуальних активів. У роботі також висвітлено зарубіжний досвід державного регулювання обороту віртуальних активів. Особливу увагу приділено практикам таких країн, як Сполучені Штати Америки, Велика Британія, Німеччина, Сінгапур та Китай. Дисертаційне дослідження пропонує комплексний підхід до вивчення та характеристики принципів державного регулювання обороту віртуальних активів, у результаті чого висунуті та обґрунтовані нові важливі наукові положення, а також сформульовані концептуальні висновки, що мають як теоретичне, так і практичне значення для формування законодавчої бази державного регулювання ринку віртуальних активів.

2. The dissertation research is devoted to the formation of a general theoretical comprehensive characteristic of the principles of state regulation of the turnover of virtual assets and the disclosure of their essence, based on the analysis of the current legislation of Ukraine, theoretical and legal research, and international experience. The first chapter of this thesis sets out the theoretical and legal framework for the study of state regulation of the circulation of virtual assets; it presents a theoretical and legal analysis of the concept, legal nature and classification of virtual assets; and examines the nature and significance of state regulation of the circulation of virtual assets. An analysis of international practice and the provisions of domestic legislation has revealed the absence of a standardised approach to defining the concept of a «virtual asset». Such ambiguity is also evident in academic doctrine. The author proposes the following definition of this concept: «a virtual asset is a type of digital object that is not digital content, exists in the form of an electronic record in a digital accounting system, the recording, control and transfer of which are ensured by cryptographic means and/or distributed ledger technology, has independent property value and/or certifies a property right, and may be an independent object of civil transactions». The research conducted provides grounds for asserting that, by its legal nature, a virtual asset is an asset that exists in digital format. At the same time, the inclusion in the Civil Code of Ukraine of a provision stating that a virtual asset is a digital object paves the way for the next stage in understanding the essence and legal nature of the phenomenon of virtual assets. The second chapter of the thesis sets out a substantive and essential characterisation of the principles of state regulation of the circulation of virtual assets; in particular, it examines the concept, legal nature and typology of these principles. It is argued that a necessary

condition for the systematic development and consistent implementation of state regulation of the circulation of virtual assets is the establishment of a clear understanding of the principles underpinning it. The author formulates and presents an original definition of the principles of state regulation of the circulation of virtual assets as a system of basic regulatory foundations for the formation of state regulatory policy in the field of virtual assets, which define the limits and nature of state regulatory influence on relations related to the issuance, circulation and storage of virtual assets, taking into account the decentralised technological infrastructure underpinning their operation and the cross-border nature of their circulation. The paper provides a detailed analysis of the typology of the principles of state regulation of the circulation of virtual assets. A group of principles enshrined in Article 14 of the Law of Ukraine 'On Virtual Assets' is singled out and analysed; these principles are aimed at streamlining state regulation of the circulation of virtual assets in Ukraine. The third chapter of the thesis examines the principles of international law and foreign regulatory frameworks governing the circulation of virtual assets, in particular the general principles of international cooperation and foreign regulatory experience in the field of virtual asset circulation, as well as foreign approaches to defining the principles for regulating the circulation of virtual assets. It has been established that the international community recognises the significance of issues relating to virtual assets and is working to develop and implement regulatory frameworks to govern them. This is being done with a view to ensuring transparency, security and stability in the relationships arising in the sphere of virtual asset transactions. The paper also examines international experience of state regulation of the virtual asset market. Particular attention is paid to the practices of countries such as the United States of America, the United Kingdom, Germany, Singapore and China. The dissertation research offers a comprehensive approach to the study and characterization of the principles of state regulation of the turnover of virtual assets, as a result of which new important scientific provisions are put forward and substantiated, as well as conceptual conclusions are formulated that have both theoretical and practical significance for the formation of the legislative framework for state regulation of the virtual assets market.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0125U000602, 0124U000556

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Цукан С.В. Принципи державного регулювання обороту віртуальних активів: теоретичний аспект. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 2. С. 58-61.
- Цукан С.В. Поняття, правова природа та класифікація віртуальних активів. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право. 2023. № 80 (частина 1). С. 613-618.
- Цукан С.В. Міжнародне регулювання обороту віртуальних активів: основні положення та принципи. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право. 2024. № 81 (частина 2). С. 228-233.
- Цукан С.В. Поняття та правова природа принципів державного регулювання обороту віртуальних активів. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. №6. С. 674-678.
- Цукан С.В. Типологізація принципів державного регулювання обороту віртуальних активів. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право. 2025. № 87 (частина 3)
- Цукан С.В. Зарубіжні підходи до визначення принципів регулювання обороту віртуальних активів. Аналітично-порівняльне правознавство. 2026. № 1. С. 333-337.

- Цукан С.В. Класифікація віртуальних активів. Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 18–19 травня 2023 р. Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 235–239.
- Цукан С.В. Загальні принципи державного регулювання обороту віртуальних активів. Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 травня 2023 року, м. Суми) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Суми: СФ ХНУВС, 2023. С. 24– 26.
- Цукан С.В. Поняття віртуальних активів та їх класифікація. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу : зб. тез доповідей IV Всеукраїнської наукової конференції, 17 квітня 2023 р. (м. Хмельницький). Хмельницький: ХНУ, 2023. С. 234–237.
- Цукан С.В. Нормативно-правові засади державного регулювання обороту віртуальних активів: теоретичний аспект. Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри : матер. науково- практичного круглого столу (Суми, 27 січня 2023 р.). – Суми: Сумський державний університет, 2023. С. 140 - 144.
- Цукан С.В. Принципи та загальні положення європейського регламенту регулювання ринків криптоактивів (MICA). Реалії та перспективи розбудови правової держави в Україні та світі: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю заснування Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (м. Суми, 31 травня 2024 р. – 01 червня 2024 року). У 2-х томах. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2024. Т.1. С. 52 - 55.
- Цукан С.В. Міжнародне регулювання обігу віртуальних активів. Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (24 травня 2024 року, м. Суми) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Суми: СФ ХНУВС, 2024. 404 с. - С. 36 - 39.
- Цукан С.В. Принципи регулювання обігу віртуальних активів. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу : зб. тез доповідей V Всеукраїнської наукової конференції, 17 квітня 2024 р. (м. Хмельницький). Хмельницький: ХНУ, 2024. С. 215 - 219.
- Цукан С.В. Теоретико-правовий аналіз європейського регламенту регулювання ринків криптоактивів (MICA). Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри : матеріали науково-практичного круглого столу (м. Суми, 26 січня 2024 р.). – Суми: Сумський державний університет, 2024. С. 89 - 91.
- Цукан С.В. Поняття та правова природа принципів державного регулювання обороту віртуальних активів. Актуальні проблеми правотворчості в Україні : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 29 листоп. 2024 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Нац. акад. право-вих наук України. – Вінниця : ХНУВС, 2024. С. 153 - 155.
- Цукан С.В. Типологізація принципів державного регулювання обороту віртуальних активів. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу : зб. тез доповідей VI Всеукраїнської наукової конференції, 17 квітня 2025 р. (м. Хмельницький). Хмельницький: ХНУ, 2025. С. 213 - 216.
- Цукан С.В. Роль FATF у міжнародному співробітництві з питань регулювання обороту віртуальних активів. Правове регулювання фінансових послуг: національний, євро-пейський, глобалізаційний виміри : матер. науково-практичного круглого столу (Суми, 24 січня 2025 року). – Суми : Сумський держав-ний університет, 2025. С. 93 - 96.
- Цукан С.В. Загальні засади міжнародного співробітництва у сфері обороту віртуальних активів. Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, ІТ та Інтернет права: матеріали Дев'ятої всеукраїнської науково – практичної конференції (Львів, 16 травня 2025 р.). – Львів: Юрид. ф–т Львів. нац. ун–ту ім. І. Франка, 2025. С. 309 – 311.
- Цукан С.В. Зарубіжні підходи до принципів регулювання галузі віртуальних активів. Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 23–24 травня 2025 р. / редкол. : А. М. Куліш, В. В. Миргород, А. Р.

Голоха та ін. — Суми : Сумський державний університет, 2025. С. 526 – 528.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U000602, 0124U000556

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панкратова Вікторія Олегівна
2. Viktoriia O. Pankratova

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4775-565X

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=ovBZlOsAAAAJ; https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58962478900&origin=recordpage; https://scholar.google.com.ua/citations?user=ovBZlOsAAAAJ&hl=uk&oi=ao

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калаченкова Катерина Олександрівна
2. Kateryna O. Kalachenkova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0720-2476

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гудіма Тетяна Степанівна

2. Tetiana S. Hudima

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1509-5180

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 13530946

Місцезнаходження: бул. Тараса Шевченка, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Уткіна Марина Сергіївна

2. Maryna S. Utkina

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3801-3742

Додаткова інформація:
https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57195611683&origin=resultslist;
https://www.webofscience.com/wos/author/record/ABF-9368-2020

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малетова Ольга Сергіївна

2. Olha S. Maletova

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2288-1393

Додаткова інформація: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57205209276

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Думчиков Михайло Олександрович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Думчиков Михайло Олександрович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Бойко Антон Олександрович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

